

КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ГІРНИЧО-МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ ІМ. СТАНІСЛАВА
СТАШИЦЯ (М.КРАКІВ, ПОЛЬЩА)
ВИЩА ЕКОНОМІЧНА ШКОЛА В БІЛОСТОЦІ
(М.БІЛОСТОК, ПОЛЬЩА)
СТАРОПОЛЬСЬКА ВИЩА ШКОЛА (STSW) У КЕЛЬЦЯХ
(ПОЛЬЩА)
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЛЬВІВСЬКА
ПОЛІТЕХНІКА»

ЕКОНОМІКА ТА МЕНЕДЖМЕНТ СУЧАСНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ: ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ

*Матеріали
III Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції*

e-book ISBN 978-80-88618-54-6 (CZ)
e-book ISBN 978-617-8045-90-6 (UA)

(Кривий Ріг, березень 2024 р.)

Кривий Ріг 2024

Рекомендовано до друку Вченою Радою факультету економіки та управління бізнесом Криворізького національного університету

(протокол № 10 від 23.04.2024 р.)

Економіка та менеджмент сучасних організацій: проблеми теорії та практики

Матеріали III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (Кривий Ріг, березень 2024 р.)/ Редкол.: Л.М. Варава, А.Ю. Шахно та ін. Octan Print - Prague. 2024. - 235 с.

У збірнику представлено тези доповідей учасників III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Економіка та менеджмент сучасних організацій: проблеми теорії та практики», проведеної за ініціативою кафедр менеджменту і адміністрування та економіки, організації та управління підприємствами Криворізького національного університету. Науковці ставлять і вирішують актуальні завдання, пов'язані із сучасним економічним станом держави, розвитком теорії та практики економіки і менеджменту та підвищенням на цій основі конкурентоспроможності підприємств на внутрішньому й міжнародному ринках.

Збірник може бути корисним для науковців, аспірантів, магістрантів, студентів та фахівців-практиків.

Редакційна колегія:

Варава Л.М. - д.е.н., професор, завідувач кафедри менеджменту і адміністрування Криворізького національного університету;

Шахно А.Ю. - д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки, організації та управління підприємствами Криворізького національного університету;

Редакційна колегія не несе відповідальності за авторські оцінки, добір та викладення фактів у матеріалах, які надійшли до редакції і наведені у випуску та друкуються в авторській редакції.

© КНУ, 2024

© Авторський колектив, 2024

РОЗРОБКА КРИТЕРІЇВ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ АГРОБІЗНЕСУ

Юхименко П. І.

д.е.н., професор

Білоцерківський національний аграрний університет

Однорог М. А.

к.е.н., доцент

Білоцерківський національний аграрний університет

Півторак М. В.

к.е.н., доцент

Білоцерківський інститут економіки та управління Університету «Україна»

JEL classification: M11, G31

Оцінка ефективності фінансово-господарської діяльності організації АПК, як правило, заснована на аналізі різноманітних фінансових та нефінансових показників. Традиційно в управлінні під ефективністю мають на увазі характеристику системи, її результативність, продуктивність і економічність.

У класичному підручнику Р. Дафта «Менеджмент» ефективність підприємства сприймається як ступінь її наближення до поставленої мети, що показує, наскільки компанія досягла успіху у виконанні своїх функцій, тобто у наданні споживачам необхідних їм товарів та послуг [1, с. 57]. У підручнику Р. Гранта «Сучасний стратегічний аналіз» зазначається, що згідно з методами оцінки діяльності компанії менше приділяють уваги грошовим потокам у майбутньому, а більше – поточним та минулим показникам ефективності діяльності, що зазвичай базується на бухгалтерських розрахунках прибутковості [2, с. 17]. За думкою Гранта, це пов'язано з тим, що навіть якщо вихідна стратегічна мета компанії полягає в нарощуванні поточної вартості, оцінити ефективність роботи з цього показника досить важко. Поточна вартість компанії це дисконтована вартість її майбутніх грошових

коштів, а суть проблеми полягає в тому, що аналітик має дуже невиразне уявлення про рух готівки. Оцінка вартості компанії через ринкові котирування зовсім не витримує критики: навряд можна робити висновок про вартість компанії, коли об'єктом щоденної купівлі-продажу служить частки відсотка акцій компанії.

Прибуток на інвестований капітал залишається головним критерієм оцінки діяльності організацій АПК та окремих сегментів агробізнесу. Порівнюючи норму прибутку з вартістю капіталу, можна визначити, який економічний прибуток отримує агробізнес. Однак для моніторингу та цілей коригування стратегії необхідно дати відповідь ще й на запитання: у чому причини низької ефективності та на які параметри регулювання мають звернути увагу організації АПК.

Для того, щоб встановити (діагностувати), наскільки «позитивно» або «негативно» конкретне співвідношення ключових параметрів, управлінцям необхідно вдатися до бенчмаркінгу. Корисне проведення порівнянь ефективності діяльності організацій АПК за кількома попереднім (порівняним) періодам або у співвідношенні з іншими (порівняними) підприємствами АПК.

Через прийом подовження факторного зв'язку можна провести декомпозицію прибутку на капітал, що використовується. Це визначає справжні причини формування вищих результатів одного підприємства з порівняно з іншим.

В даний час у практиці ринкового управління існують різні методики управління ефективністю. Серед них можна назвати: систему збалансованих показників та стратегічні карти; Модель Європейський фонд управління якістю; призма ефективності; панелі управління. Перераховані методики базуються на концепції ключових показників ефективності, що є індикаторами умов і ступеня досягнення мети суб'єктом господарювання.

Ефективність агробізнесу трактується як «продуктивність» вкладеного в нього капіталу, або використовуваних коштів. У сучасному управлінні виділяють поняття «ефективність» та «раціональність». Так, на думку відомого

фахівця в галузі менеджменту Л. Геллоуея, мета менеджменту полягає як у ефективному, так і у раціональному управлінні бізнесом. Причому ефективність «може бути визначена як досягнення поставлених перед системою цілей», а «раціональність це досягнення цілей або задоволення потреб із використанням мінімуму ресурсів» [3, с. 24]. Розмаїття цілей комерційних організацій АПК представлено системою цілей.

Комерційні організації АПК можуть переслідувати різні цілі. Ці цілі класифікуються: за тимчасовою ознакою – на довгострокові, середньострокові та короткострокові; за функціональною ознакою – на стратегічні, тактичні та оперативні.

Основна мета агробізнесу полягає у зростанні добробуту його власників. Ця мета може бути деталізована з урахуванням стану зовнішнього та внутрішнього економічного середовища в систему локальних цілей, серед яких найбільш поширені: збільшення доходу від основної діяльності (грошової виручки); зниження витрат та досягнення позицій лідера у цьому напрямі; досягнення темпів економічного зростання (темпів зростання доходів та прибутковості); технологічне лідерство у галузі; зниження ризиків банкрутства; зріст ринкову вартість агробізнесу.

Як правило, як оперативну мету слід висунути – підвищення прибутковості агробізнесу. Підвищення прибутковості агробізнесу передбачає дотримання певних пропорцій економічного зростання, а саме:

- темпи зростання чистого грошового потоку перевищують темпи зростання чистого прибутку, а ті, у свою чергу, вищі за темпи позитивної динаміки чистого прибутку організації АПК;

- темпи зростання чистого прибутку вище темпів зростання прибутку до оподаткування, а той, у свою чергу, збільшується швидше, ніж росте операційний прибуток організації АПК;

- динаміка операційного прибутку перевищує динаміку валового прибутку, а той, у свою чергу, випереджає динаміку зростання продажів та активів підприємства АПК.

Тільки під час виконання цих основних співвідношень створюються умови для реального збільшення вартості власного капіталу організації АПК та її відтворювальних можливостей.

Таким чином, підвищення ефективності збільшує дохід за рахунок більшої конкурентоспроможності організації АПК, а підвищення раціональності скорочує витрати, пов'язані з досягненням мети, але це не повинно суперечити цілям посилення ефективності.

Список використаних джерел

1. Дафт Р. Л. Менеджмент / Р. Л. Дафт. СПб.: П., 2000. 832 с.
2. Грант Р. Сучасний стратегічний аналіз / Р. Грант. пер. з англ. 5-те вид. СПб.: П., 2008. 560 с.
3. Л. Гелловей Операційний менеджмент : принципи і практика / Л. Гелловей; пер. з англ. СПб.: П., 2002. 319 с.

УДК: 658:330.341.1

ПРИНЦИПИ ЕФЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ІННОВАЦІЙНОГО АГРОПІДПРИЄМСТВА

Юхименко П.І.

д.е.н., професор

Білоцерківський національний аграрний університет

JEL: D 21, L 23, M 21, Q 13.

Істотна відмінність інноваційного агропідприємства полягає в тому, що створення в них інновацій є різновидом його бізнес-діяльності, тоді як у більшості агропідприємств – це функція, частина загальної його діяльності. Обумовленість розвитку інноваційного агропідприємства полягає в тому, що у бізнесі існують неминучі непередбачені проблеми. Інновації можуть допомогти залишатися на випередженні та розвивати агропідприємство в цьому